

ΦΥΣΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑΣ

& ΗΧΟΥ

ΚΑΛΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΧΡΟΝΙΑ

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ:

Δ. ΜΕΛΙΤΣΙΩΤΗΣ

Μ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

email επικοινωνίας:

mkaragianni@uniwa.gr

A. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΟΠΤΙΚΗ

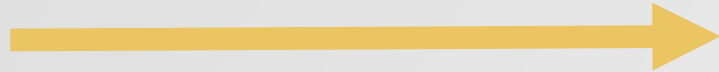
- Φως –Φύση του Φωτός - Περιγραφή -Ακτίνες – Διάδοση Φωτός – Αρχή Ελαχίστου Χρόνου
- Αλληλεπίδραση φωτός με την ύλη: Φαινόμενα Ανάκλασης – Διάθλασης.
- Απεικόνιση: δημιουργία ειδώλου – χαρακτηρισμός ειδώλου – συμβάσεις προσήμων
- Κάτοπτρα: Επίπεδα – Κυρτά – Κοίλα
- Φακοί: Είδη φακών –Σχηματισμός Εδώλων – Διαγράμματα Ακτίνων – προσδιορισμός θέσης- μεγέθυνσης ειδώλου - Συστήματα Φακών
- Μεγεθυντικός Φακός
- Σφάλματα Φακών (χρωματικό, σφαιρικό)
- Κύκλος Ελάχιστης Σύγχισης – Διακριτική Ικανότητα – Αριθμητικό Άνοιγμα – Αριθμός F#
- Αρχή Λειτουργίας Φωτογραφικής Μηχανής – Βάθος Πεδίου – Διάφραγμα

B. ΗΧΟΣ

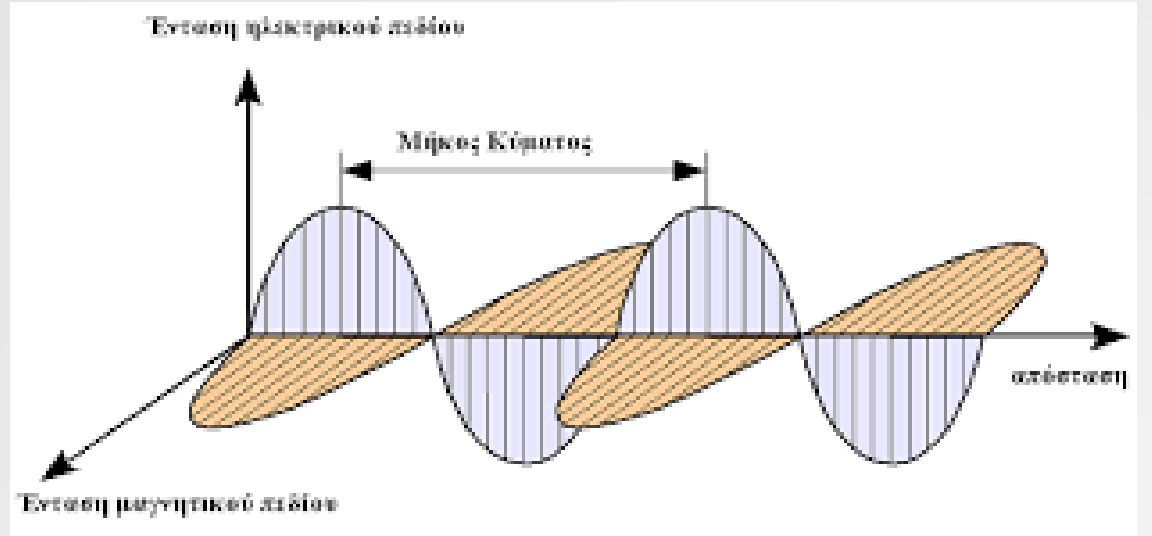
- Ήχος – Χαρακτηριστικά Ήχου – Ταχύτητα – Συχνότητα
- Ένταση ήχου – κλίμακα ντεσιμπελ (dB) – πολικό διάγραμμα μεγαφώνου-μικροφώνου
- Στάσιμα ηχητικά κύματα σε αέρια στήλη – Φαινόμενο Doppler

Φως

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ

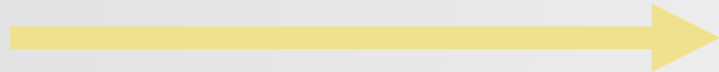
Τι είναι;

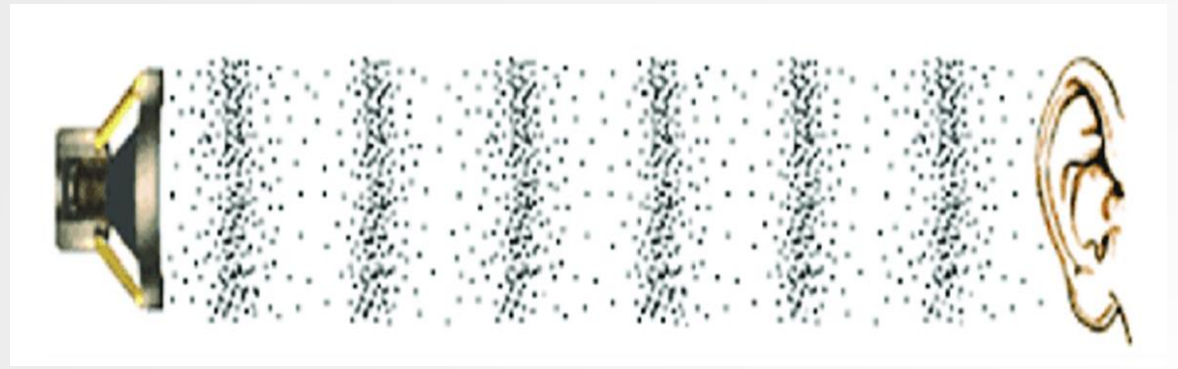
διάδοση
ενέργειας

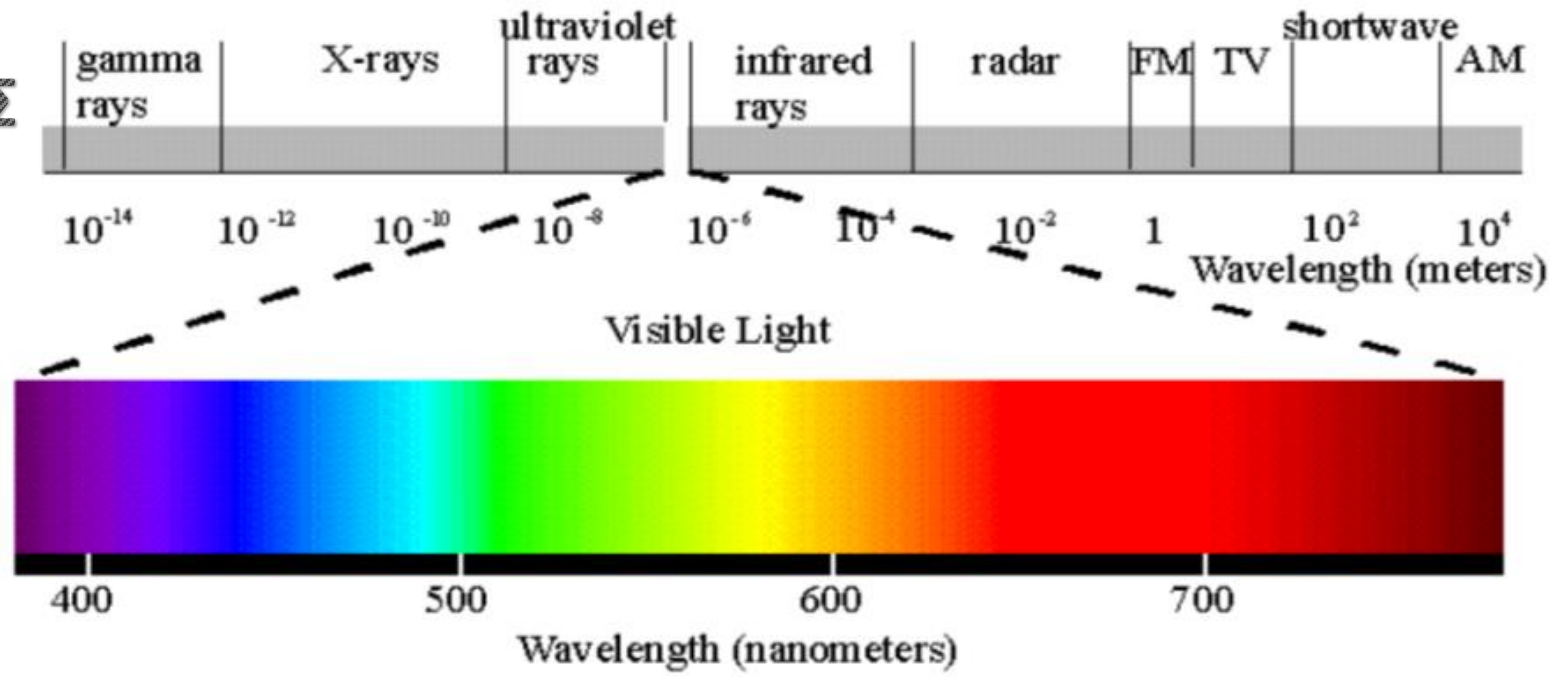
Ήχος

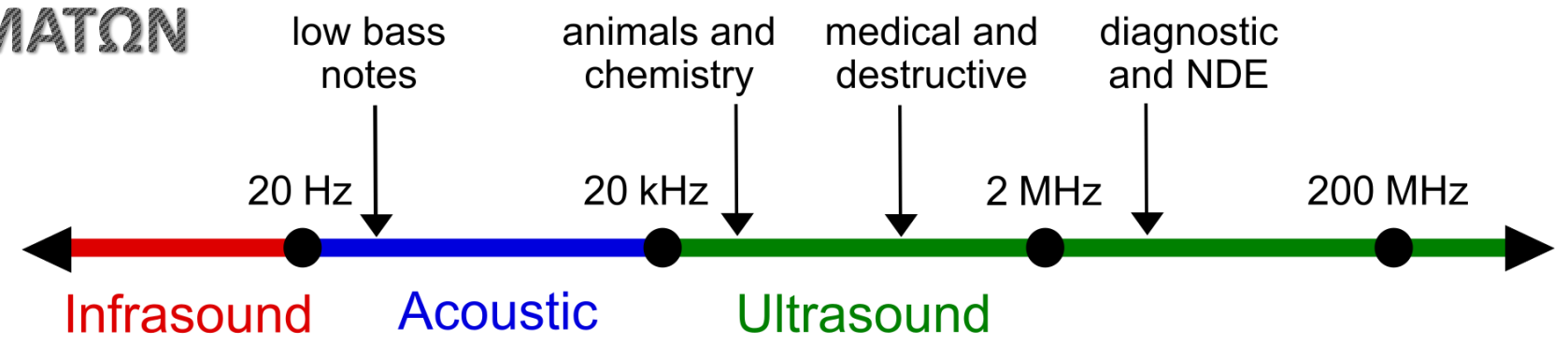
ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ

ΦΑΣΜΑ Η/Μ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ

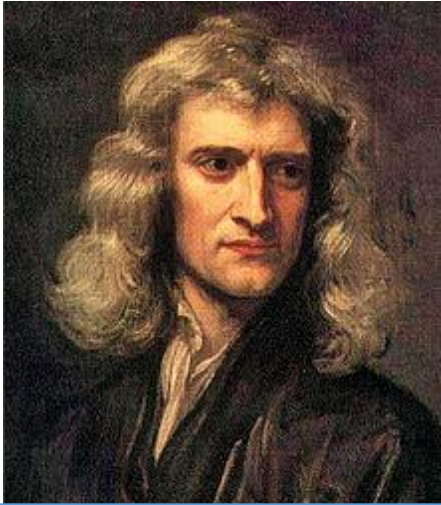
ΦΑΣΜΑ ΗΧΗΤΙΚΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

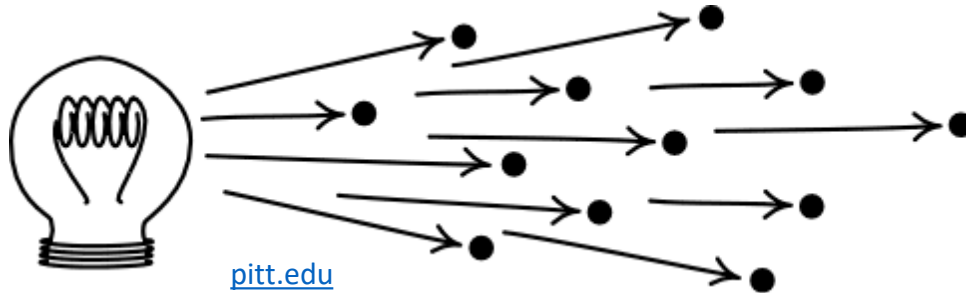
“Ultrasound range diagram.svg”, από [Wikipedia](#) διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΩΣ

Isaac Newton (1669): σωματίδια

"[GodfreyKneller-IsaacNewton-1689](#)"
από [Soerfm](#) διαθέσιμο ως κοινό κτήμα

[pitt.edu](#)

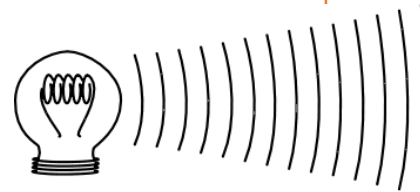
ερμηνεύει: ευθύγραμμη διάδοση, ανάλυση λευκού φωτός, ανάκλαση, θλάση κατά τη διάθλαση

Αποτυχία: μείωση ταχύτητας σε πυκνό μέσο, συμβολή, περίθλαση

Christian Huygens (1678): κύματα

"[Christiaan Huygens-painting](#)" από [Kristaga](#) διαθέσιμο ως κοινό κτήμα

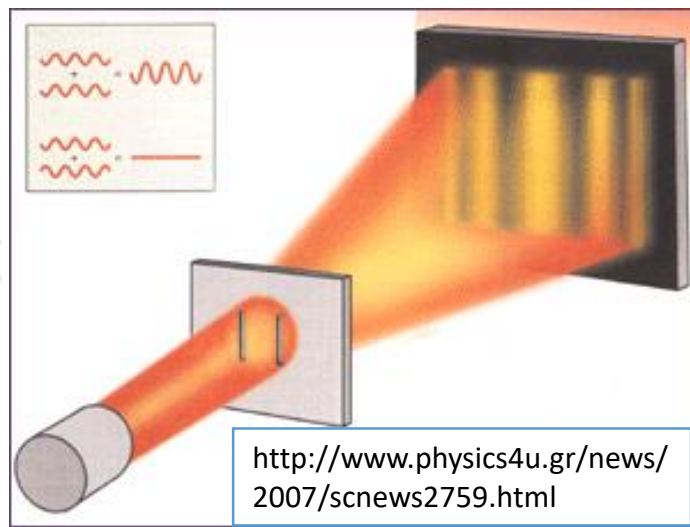

[pitt.edu](#)

ερμηνεύει: ανάκλαση, διάθλαση, συμβολή, περίθλαση, πόλωση

Αποτυχία: πειραματική επιβεβαίωση ύπαρξης αιθέρα

Πείραμα Young

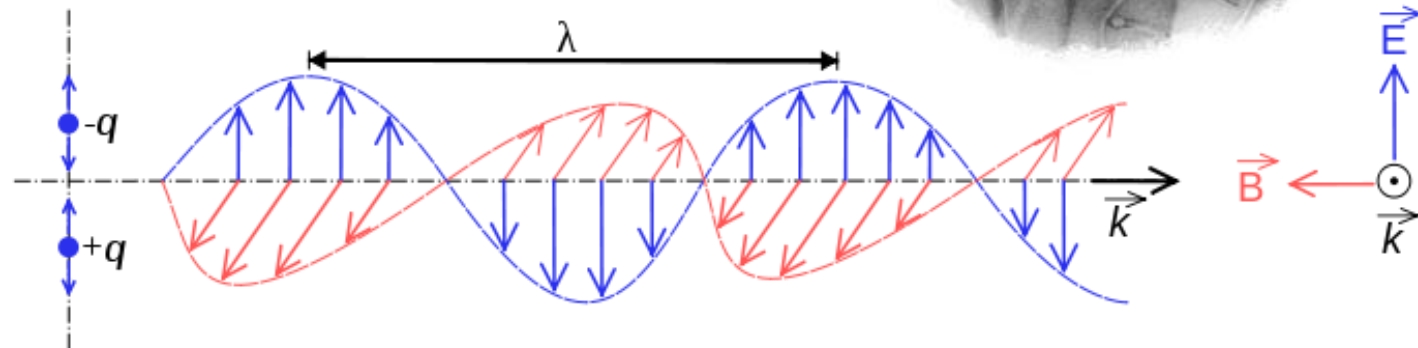
Επιβεβαίωση της κυματικής φύσης του φωτός

James Clerk Maxwell (1864)

ερμηνεύει: ανάκλαση, διάθλαση, συμβολή, περίθλαση, πόλωση

Αποτυχία: ακτινοβολία μέλανος σώματος, φωτοηλεκτρικό φαινόμενο

M. Planck – A. Einstein

εκπομπή - απορρόφηση φωτός ασυνεχής - ενεργειακά «πακέτα» (quanta) = **φωτόνια**

ενέργεια φωτονίου:

$$E = h\nu$$

$h = 6.63 \times 10^{-34}$ Joule sec, σταθερά Planck

“Max Planck” από [Beao](#)
διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

“Einstein 1921 portrait2” από [Quibik](#)
διαθέσιμο ως κοινό κτήμα

L. de Broglie

W. Heisenberg

E. Schrodinger

P. Dirac

M. Born

Δυαδική φύση φωτός

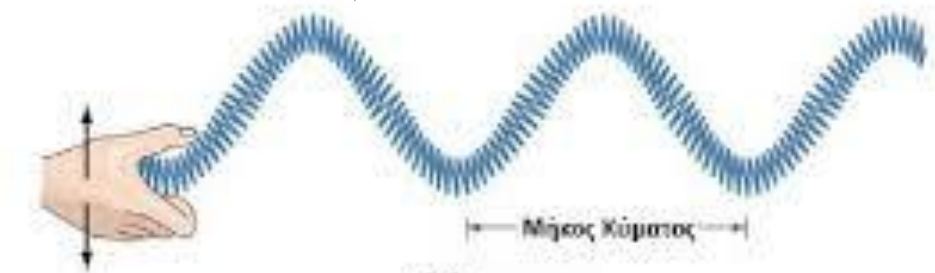
σωμάτιο:

- φωτοηλεκτρικό
- Compton

κύμα:

- συμβολή
- περίθλαση
- πόλωση

εγκάρσια

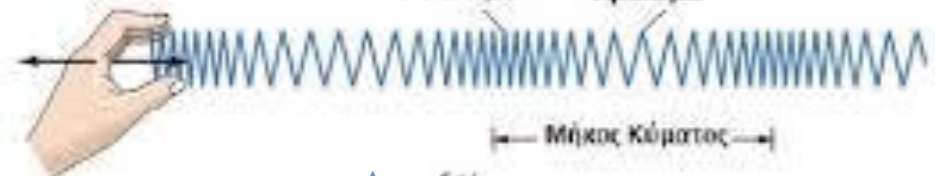
(i)

Πύκνωση

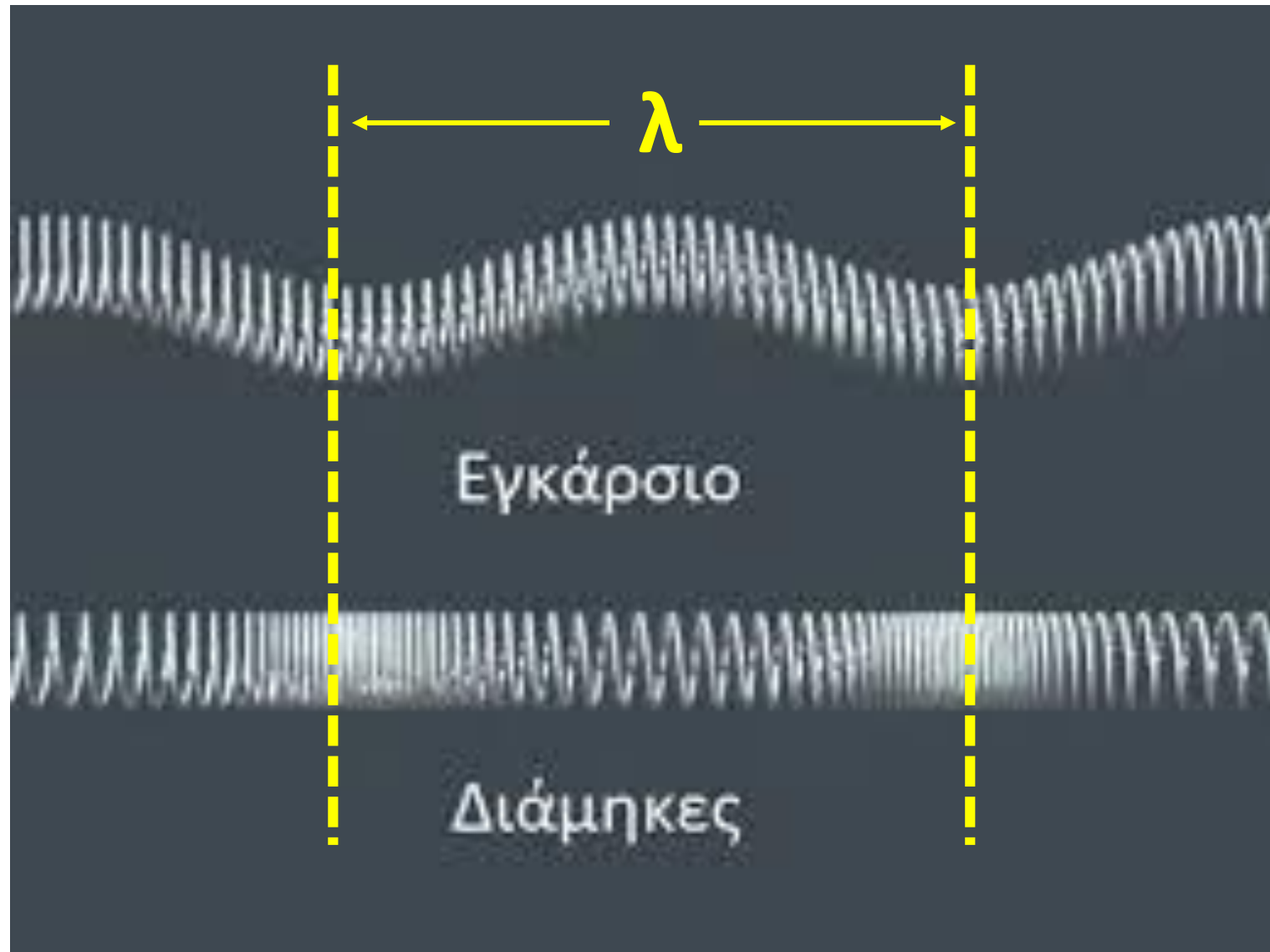
Αραιότητα

Μήκος Κύματος

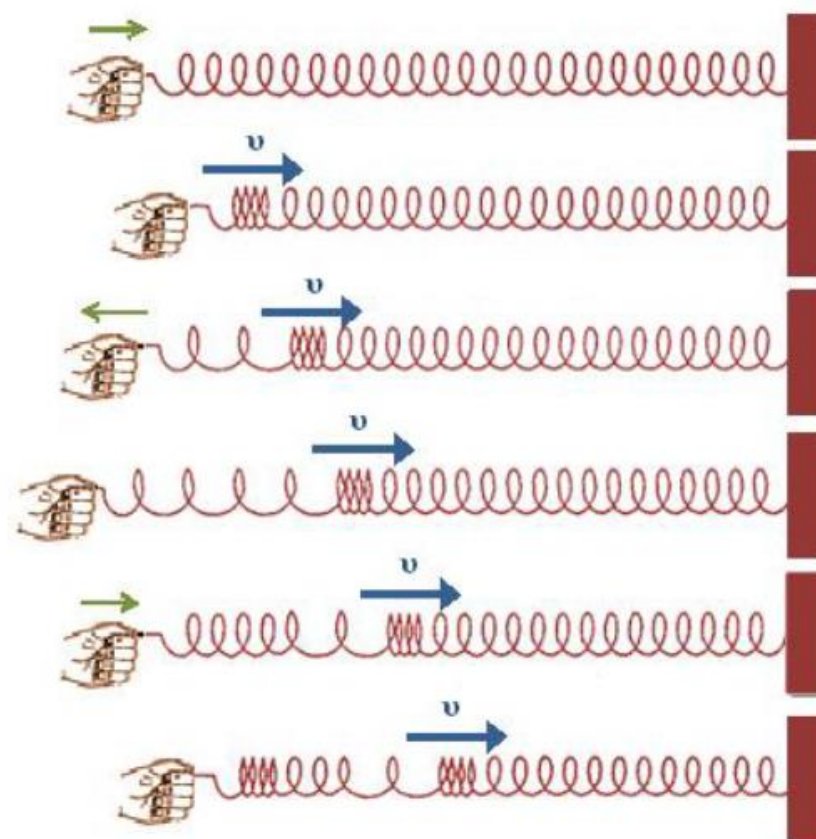
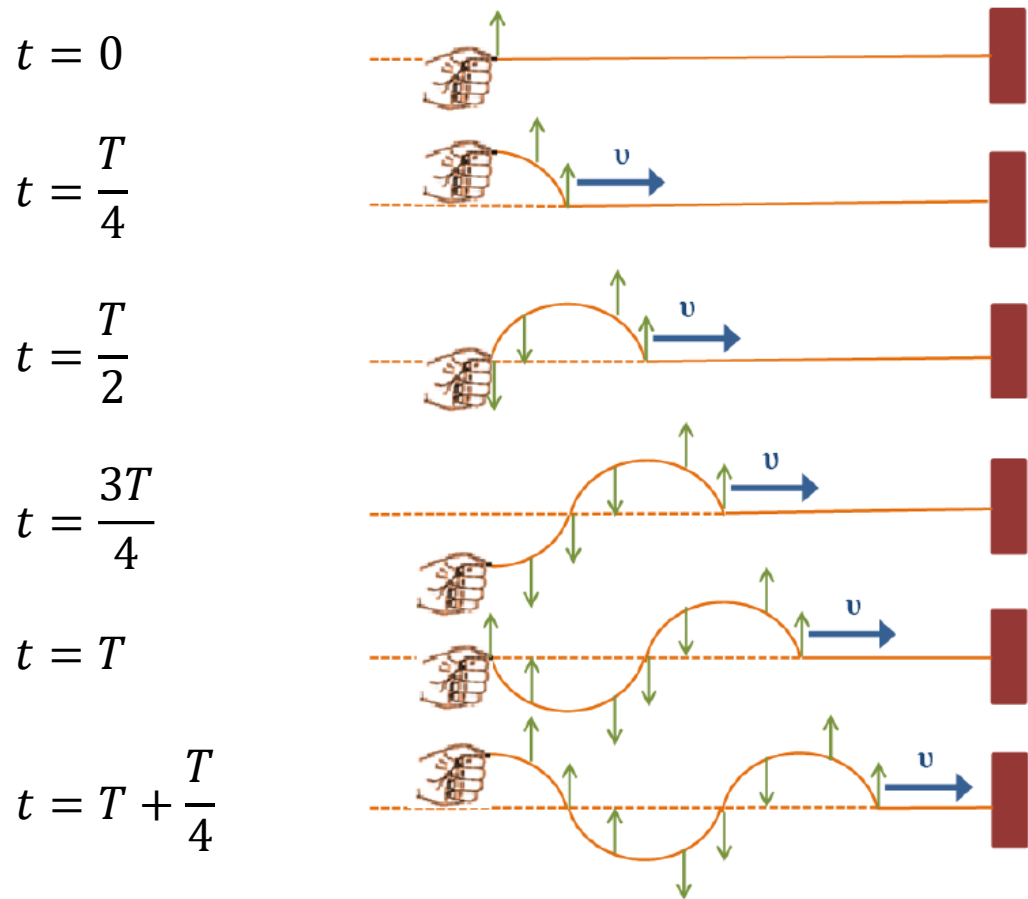
(ii)

διαμήκη

συχνότητα f (κύκλοι / sec $\rightarrow$ Hz)

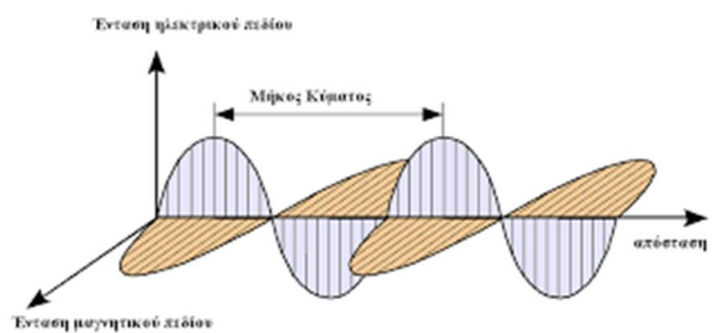
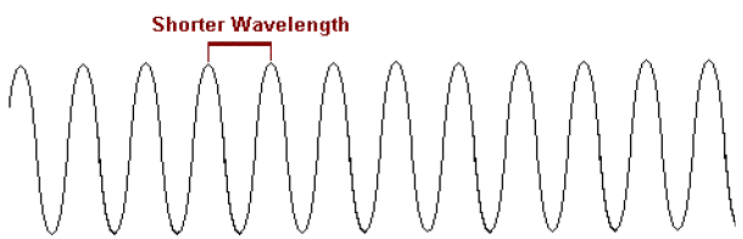
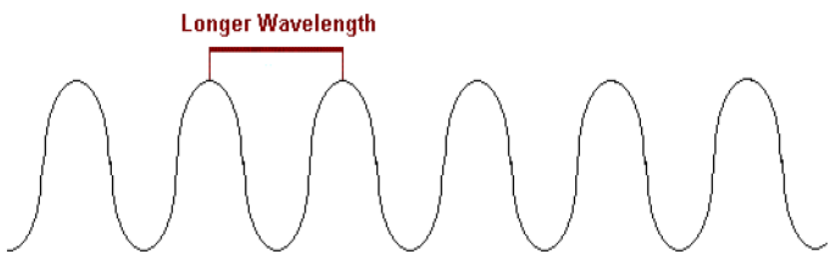
περίοδος $T = \frac{1}{f}$ (χρόνος $\rightarrow$ sec)

Κυκλική συχνότητα $\omega = 2\pi f = \frac{2\pi}{T}$ (rad / sec)

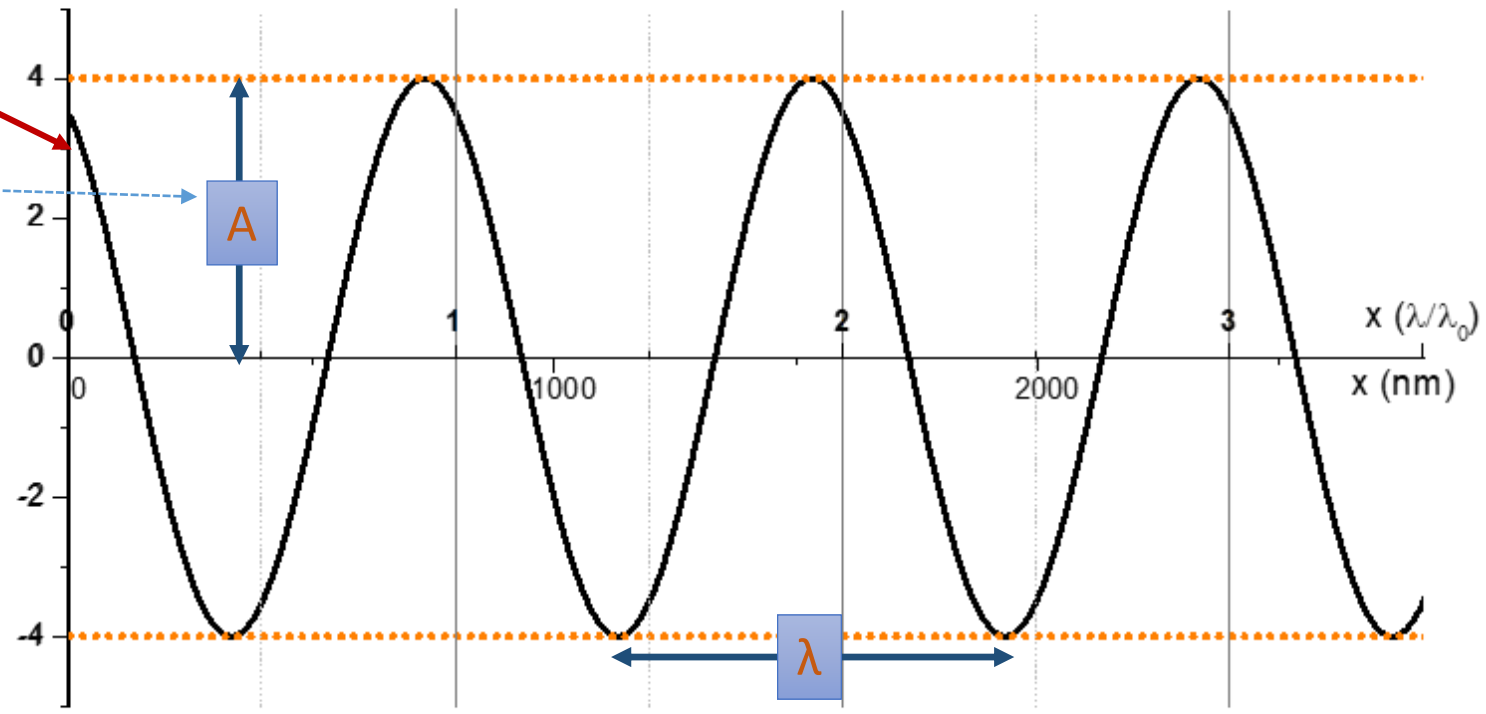
$$y(x, t) = A \cdot \eta\mu(\omega t - kx + \varphi)$$

- Πλάτος A

- Μήκος κύματος λ

Στιγμιότυπο κύματος

$$\lambda = v \cdot T$$

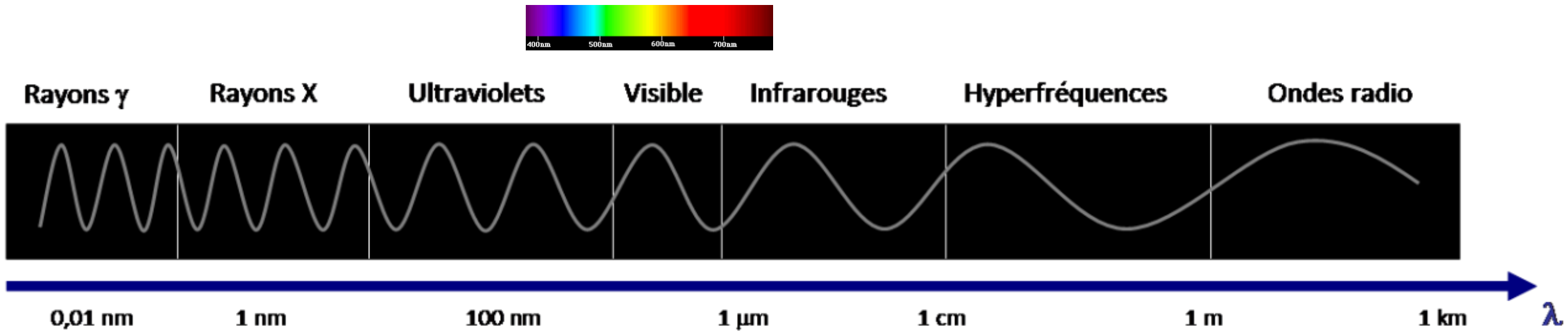
$$T = \frac{1}{f}$$

$$\lambda = \frac{v}{f}$$

$$v = \lambda \cdot f$$

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ – ΜΗΚΟΣ ΚΥΜΑΤΟΣ

Η/Μ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΚΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

ΜΕΓΕΘΟΣ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ (SI)	ΤΥΠΟΙ
Περίοδος T	χρονική διάρκεια μιας πλήρους κίνησης	sec	$T = \frac{1}{f}$ $\omega = 2\pi f = \frac{2\pi}{T}$ $v = \lambda \cdot f$ $\lambda = v \cdot T$
Συχνότητα f	πλήθος πλήρων κινήσεων (κύκλοι) στη μονάδα του χρόνου → → ρυθμός επανάληψης της περιοδικής κίνησης	Hz = 1/sec	
Κυκλική συχνότητα ω	γωνία που αντιστοιχεί στους κύκλους ανά μονάδα χρόνου	rad / sec	
Ταχύτητα διάδοσης κύματος v	Απόσταση που διανύει το κύμα στη μονάδα του χρόνου	m / sec	
Μήκος κύματος λ	Απόσταση που διανύει το κύμα σε χρόνο T	m	

Η ταχύτητα c διάδοσης Η/Μ ακτινοβολίας εξαρτάται από: **ιδιότητες μέσου, f**

- c_0 στο **κενό**: έχει την ίδια τιμή $c_0 = 3 \times 10^8 \text{ m/sec}$ για **όλες** τις συχνότητες f
- v σε **υλικό μέσο**: $v = \lambda \cdot f < c_0$

(Απόλυτος) δείκτης διάθλασης

$$n = \frac{c_0}{v} \quad \xrightarrow{c_0 \geq v} \quad n \geq 1$$

$$c_0 = \lambda_0 \cdot f$$

$$v = \lambda \cdot f$$

$$n = \frac{\lambda_0 \cdot f}{\lambda \cdot f} = \frac{\lambda_0}{\lambda}$$

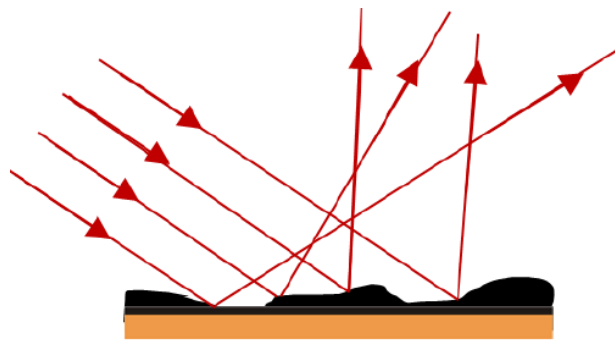
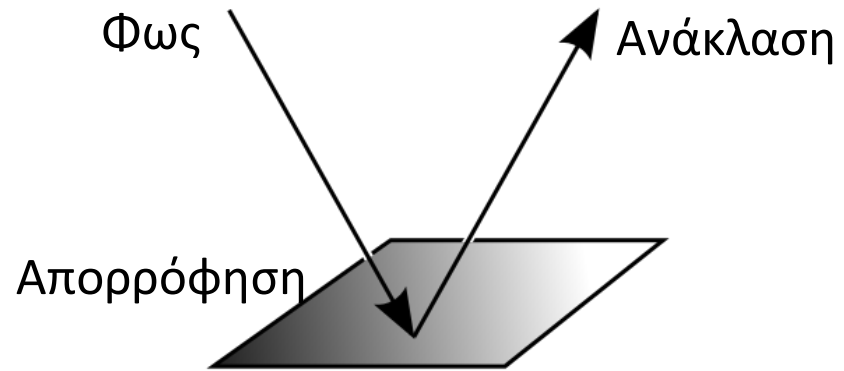
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΝΤΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ

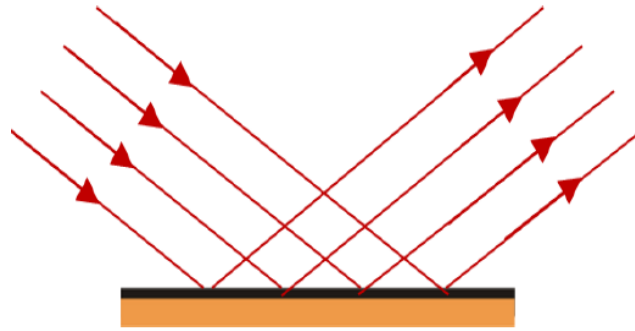
&

ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΥΛΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ

Ανάκλαση φωτός

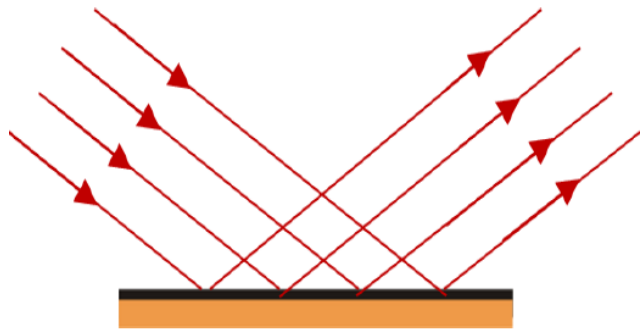
Διάχυτη Ανάκλαση

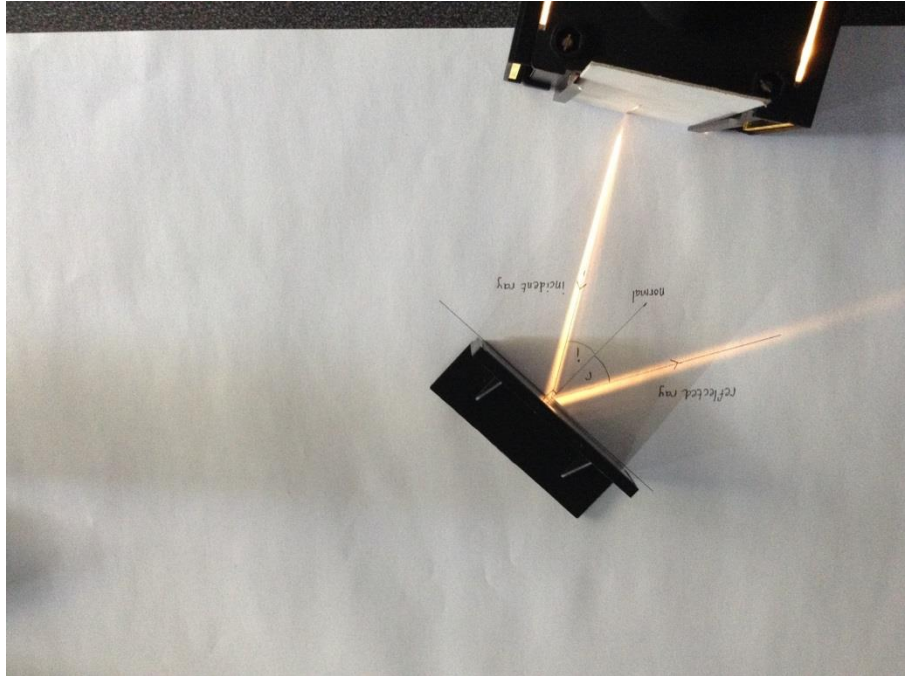
Κατοπτρική Ανάκλαση

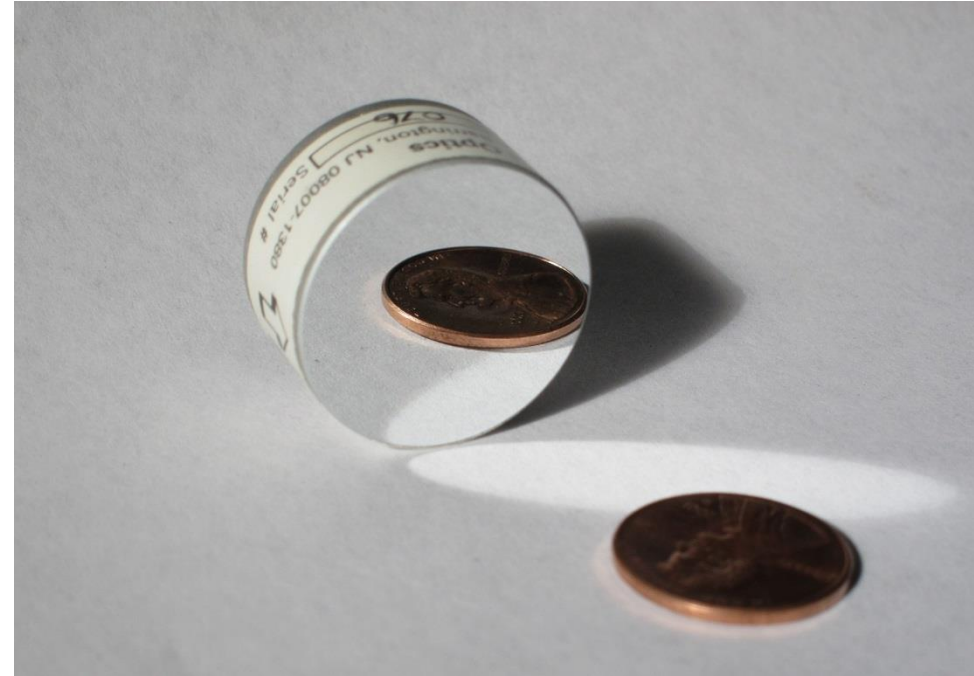
“Clouds reflection in water”,
από [Tyoron2](#) διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

Ανάκλαση φωτός

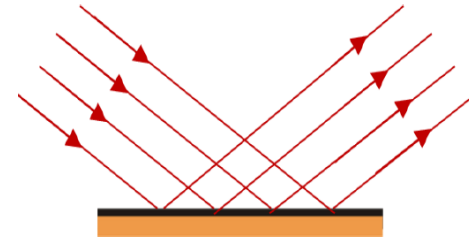
“[Light reflecting off mirror](#)”, από [Meganbeckett27](#)
διαθέσιμο με άδεια [CC BY 3.0](#)

“[Enhanced aluminum coated first surface mirror on an optical flat](#)”, από [Zaereth~commonswiki](#) διαθέσιμο με
άδεια [CC0](#)

Ανάκλαση σε κυρτές επιφάνειες

“Eye full”, από [Alison](#) διαθέσιμο με άδεια [CC BY 2.0](#)

“Reflection in a soap bubble edit”, από [Alison](#) διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

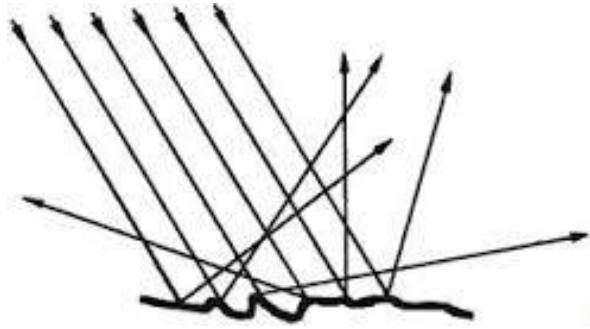
εξωτερική (κυρτή) επιφάνεια

εσωτερική (κοίλη) επιφάνεια

Διάχυση φωτός

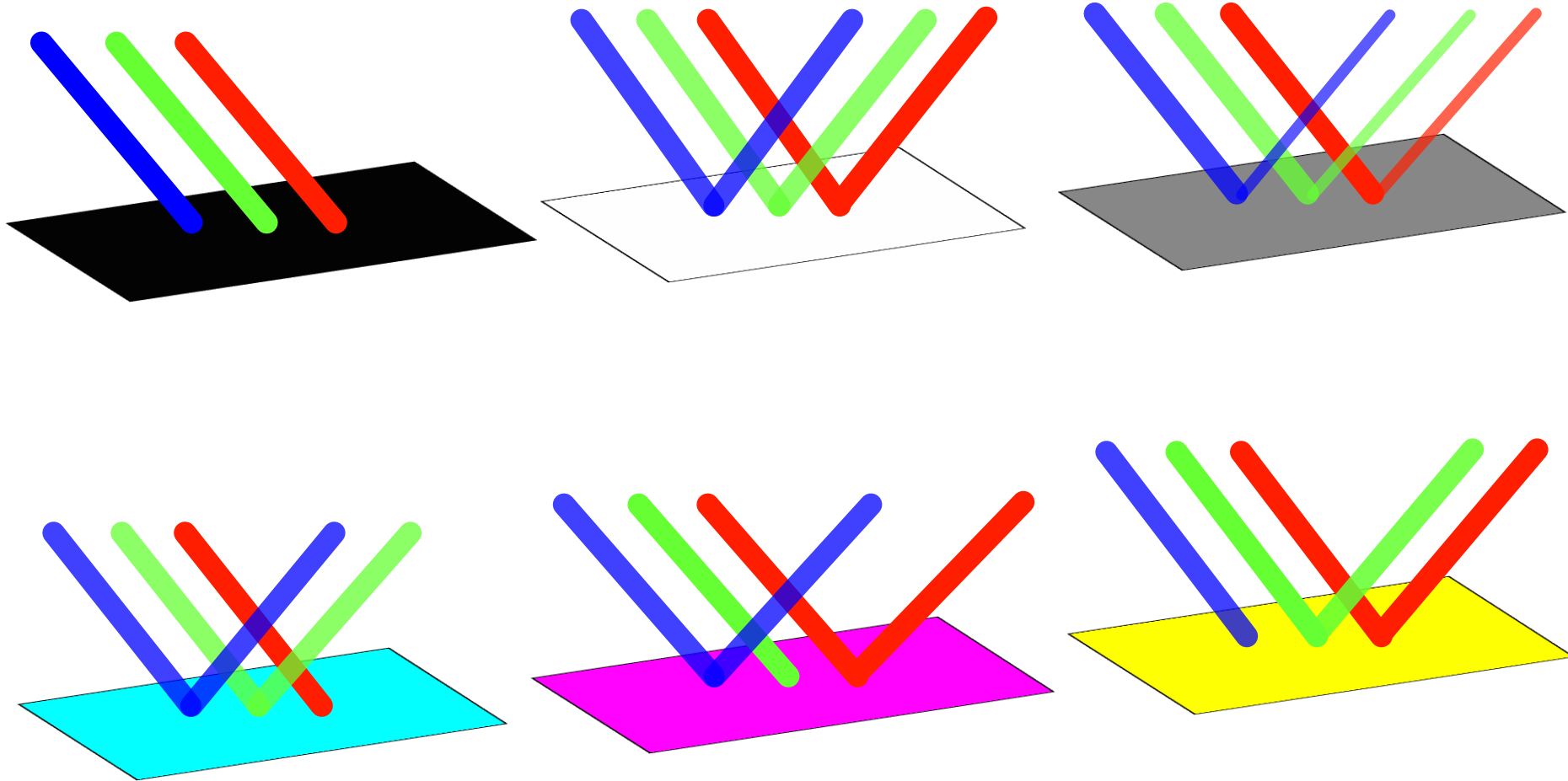

physiclessons.blogspot.gr

thebest3d.com

Απορρόφηση φωτός

Διάθλαση φωτός

“[Refraction of GGB in rain droplets 2](#)”,
By [Mbz1](#) διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

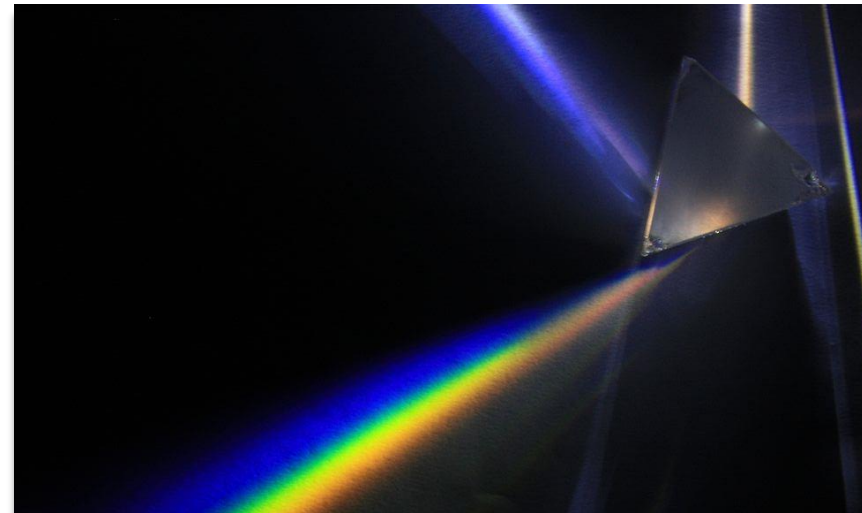
“[Refraction-with-soda-straw](#)”, από
[Liftarn](#) διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

“[Fred](#)”, από [Steve Wall](#) διαθέσιμο με άδεια
[CC BY-NC-SA 2.0](#)

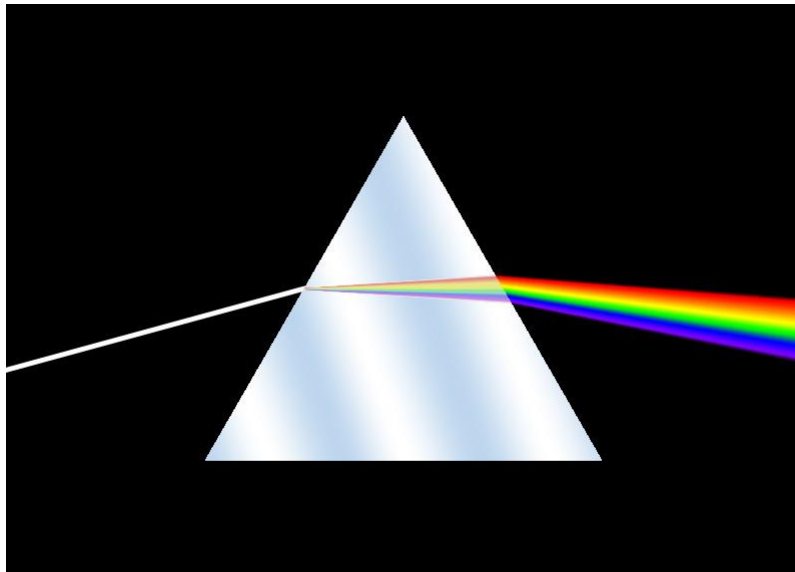

“[refraction](#)”, από [x tine](#) διαθέσιμο με
άδεια [CC BY-NC-ND 2.0](#)

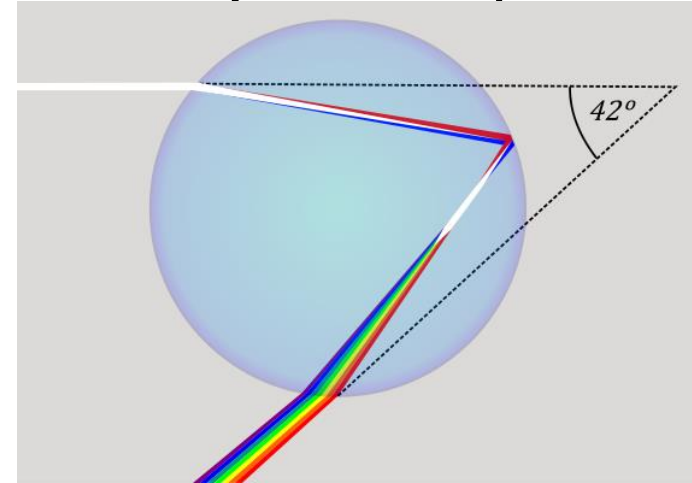

“[Light dispersion of a mercury-vapor lamp with a flint glass prism IPNr°0125](#)” από [D-Kuru](#) διαθέσιμο με άδεια [CC-BY-SA-3.0-at](#)

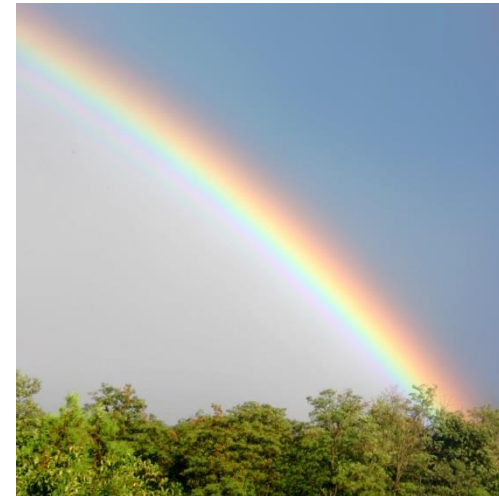
Ανάλυση λευκού φωτός

[“Dispersion prism”](#), από [Florenco~commonswiki](#)
διαθέσιμο με άδεια [CC SA 1.0](#)

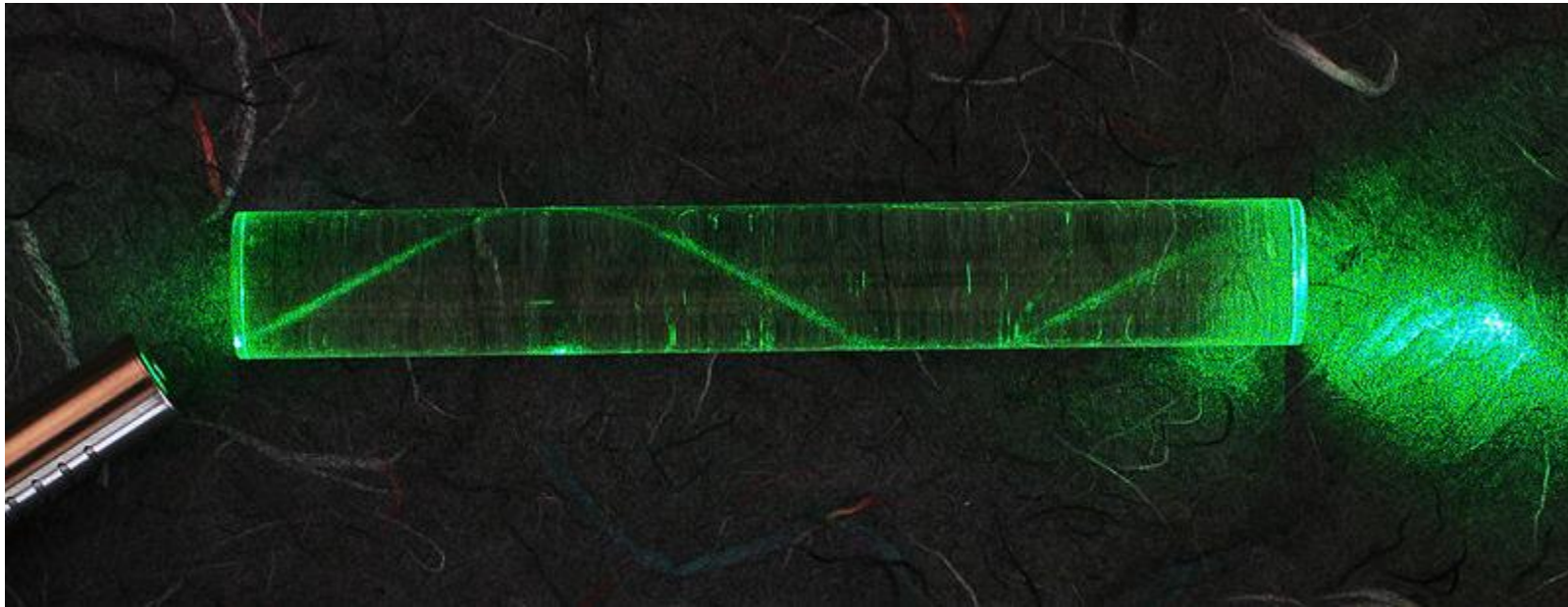

[“Rainbow1”](#), από [KES47](#) διαθέσιμο ως
κοινό κτήμα

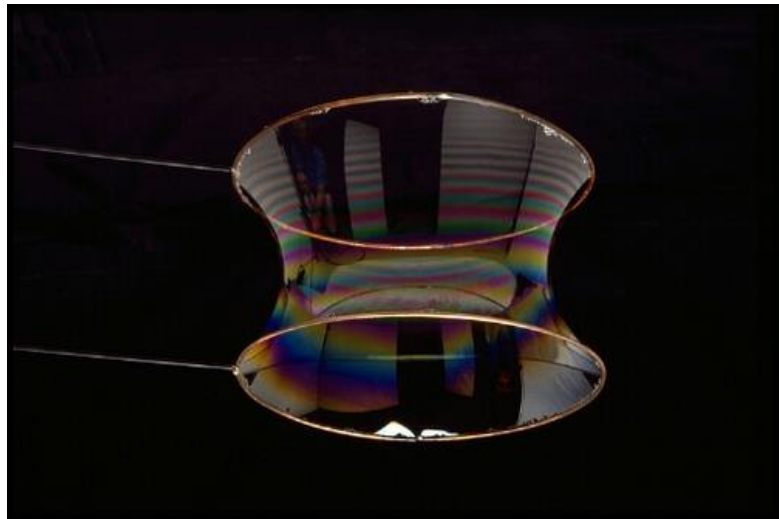
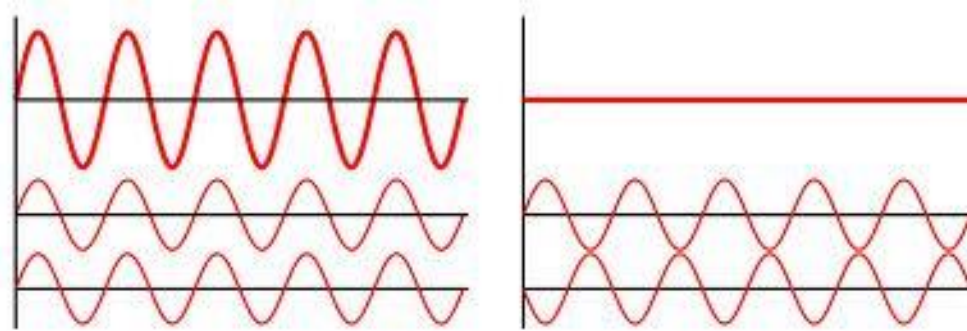
[“Rainbow in Budapest”](#), από [Takkk](#)
διαθέσιμο με άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

Ολική ανάκλαση

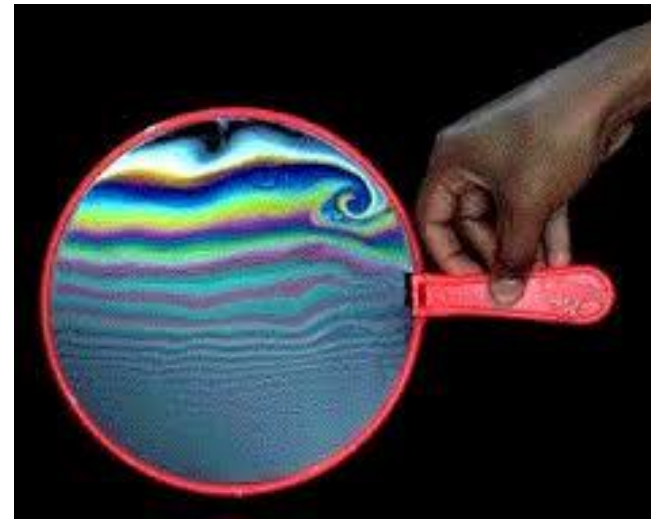

“[Laser in fibre](#)”, από [Timwether](#) διαθέσιμο με
άδεια [CC BY-SA 3.0](#)

Συμβολή φωτός

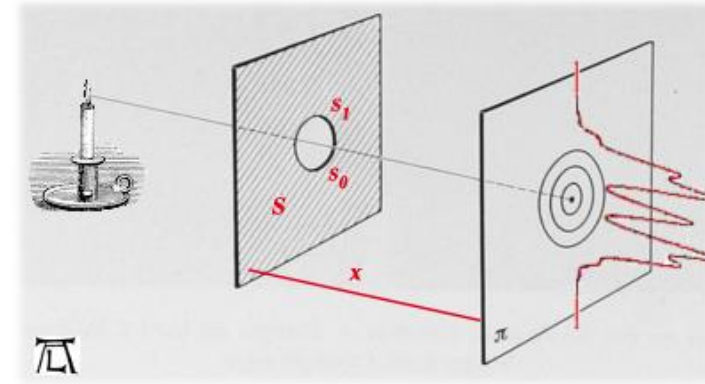
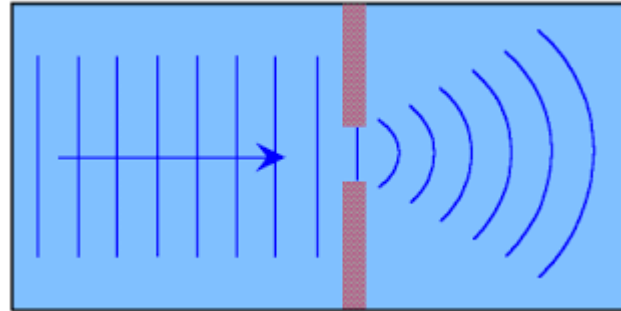

exploratorium.edu

exploratorium.edu

Περίθλαση φωτός

arne-lueker.de

Light Diffraction Through Clouds

Figure 1

Light Diffraction by a Razor Blade

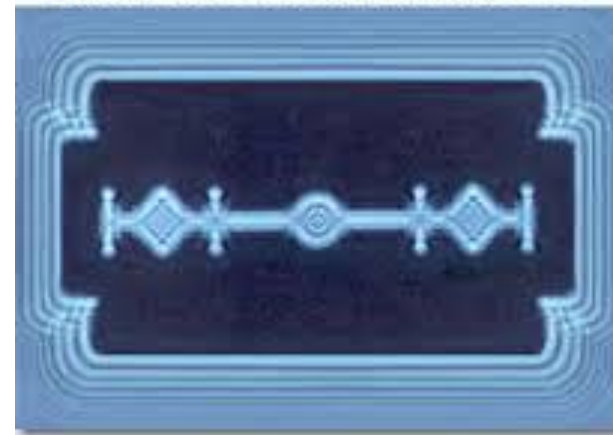
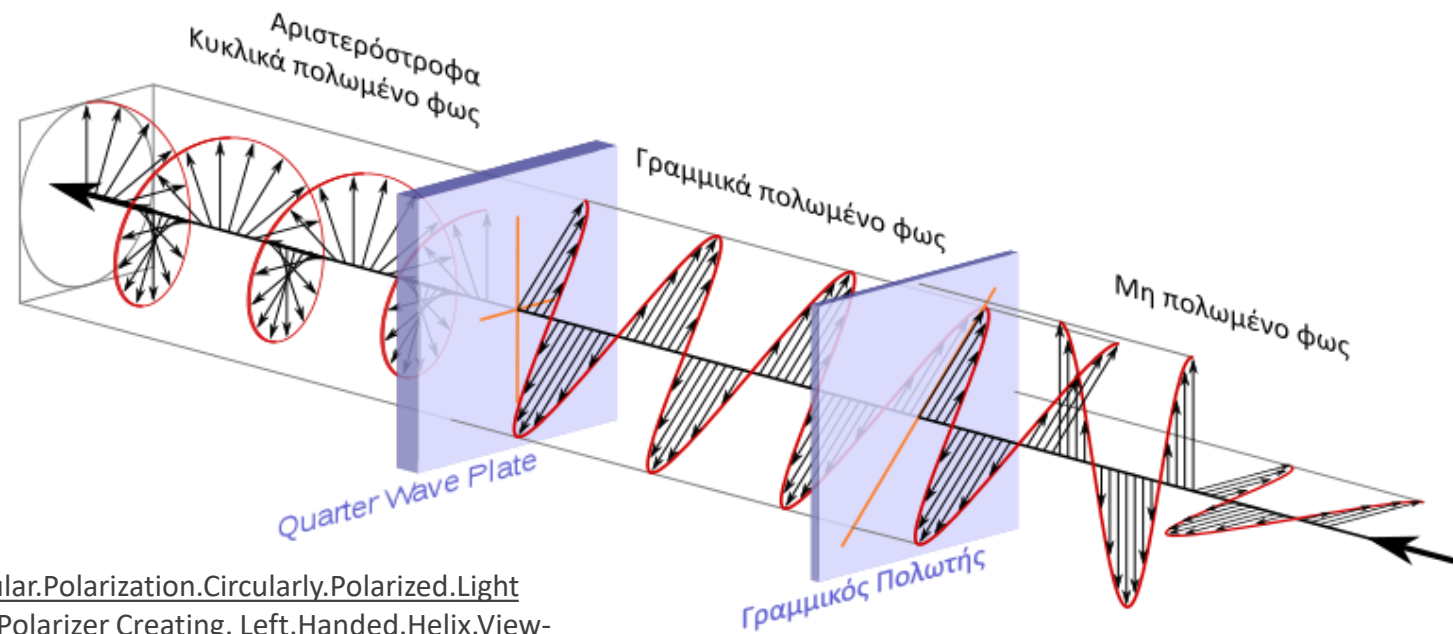

Figure 2

micro.magnet.fsu.edu

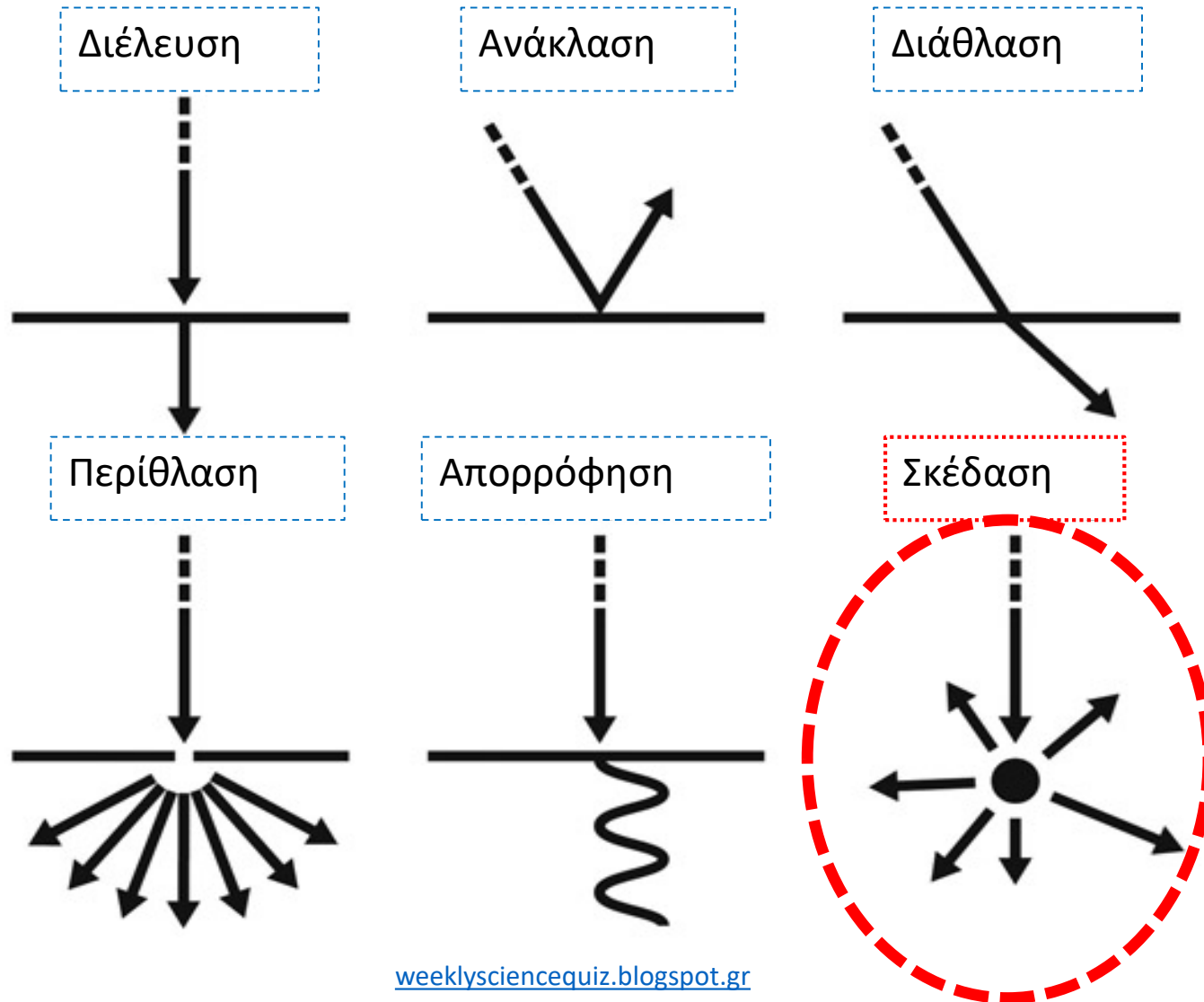
Πόλωση φωτός

“Circular.Polarization.Circularly.Polarized.Light
Circular.Polarizer.Creating.Left.Handed.Helix.View-
e!”, από [Ggia](#) διαθέσιμο ως κοινό κτήμα

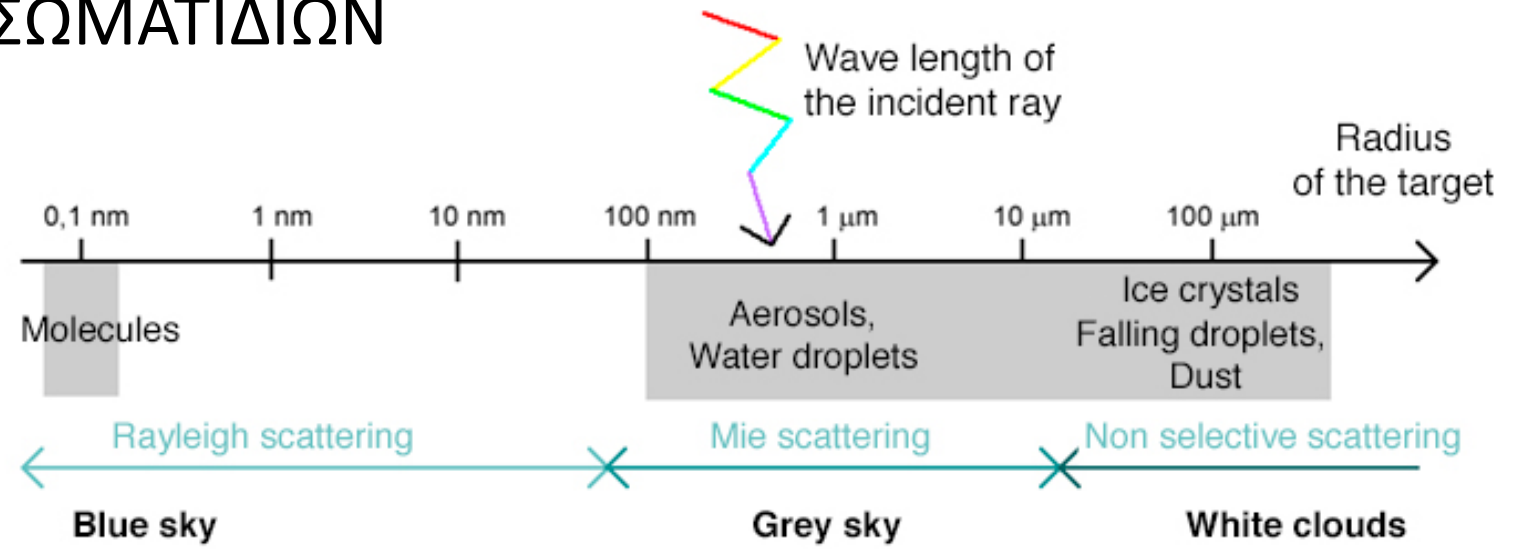

Μηχανισμοί αλληλεπίδρασης

μεταφορά ενέργειας από το προσπίπτον φωτεινό κύμα στα σωματίδια του υλικού και ακολούθως επανεκπομπή μέρους αυτής της ενέργειας
"OPTICS", Hecht – Zajac, 1973

ΣΚΕΔΑΣΗ & ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΩΜΑΤΙΔΙΩΝ

BELORIZKY Elie (July 16, 2019), The colours of the sky,
<https://www.encyclopedie-environnement.org/en/air-en/colours-sky/>.

το ηλιακό φως σκεδάζεται προς όλες τις κατευθύνσεις – εντονότερα τα μικρά λ (μπλε)

Πώς περιγράφουμε τη διάδοση του φωτός

- Φωτεινές Ακτίνες → Γεωμετρική Οπτική

σκιά

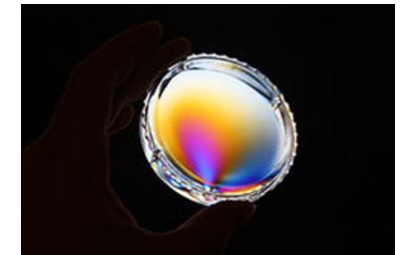
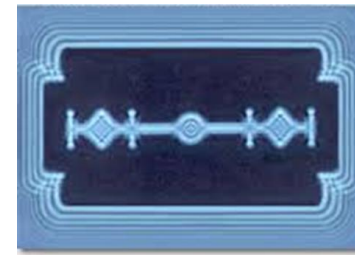
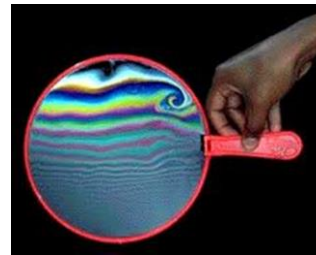

ανάκλαση

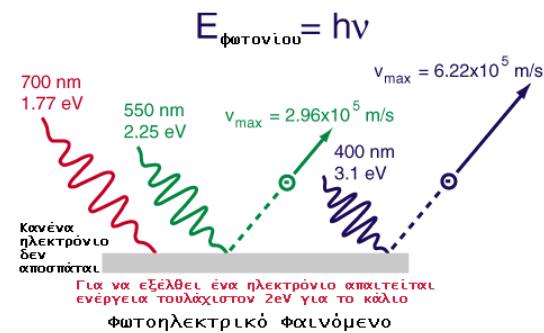

διάθλαση

- Ηλεκτρομαγνητικά κύματα → Κυματική Οπτική

- Φωτόνια → Κβαντική Οπτική

Γεωμετρική Οπτική

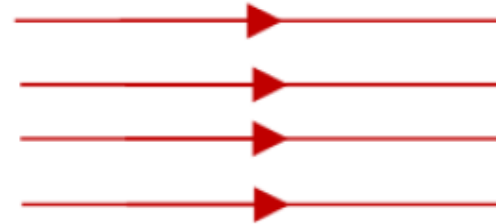
Φωτεινές Ακτίνες

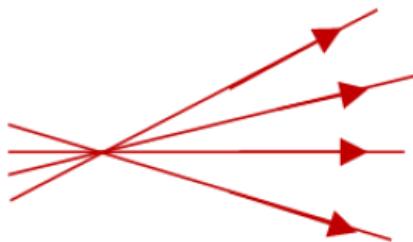
ακτίνα

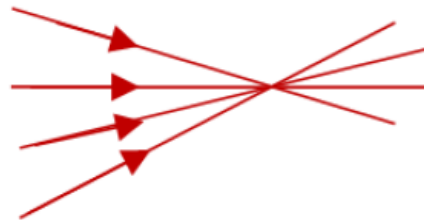
παράλληλη δέσμη

στιγματικές δέσμες

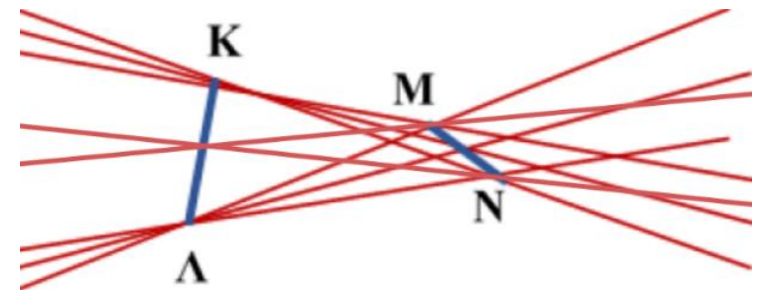

αποκλίνουσα

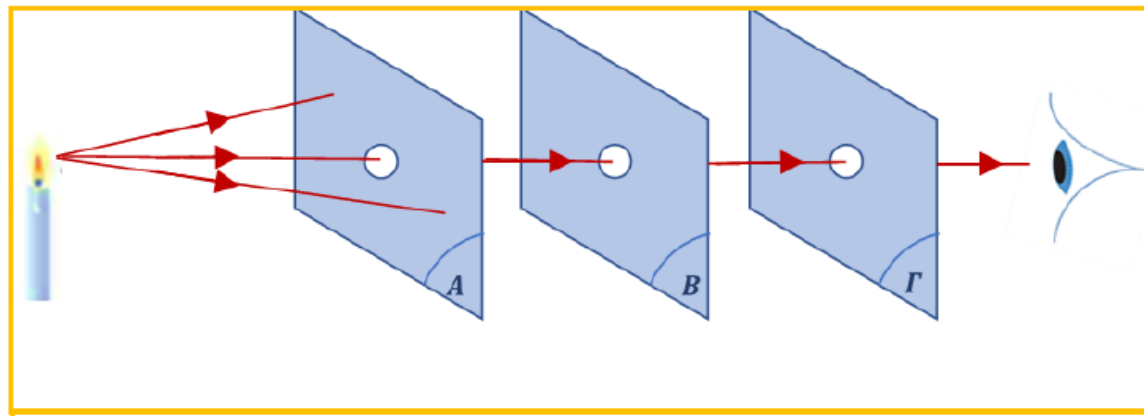

συγκλίνουσα

αστιγματική δέσμη

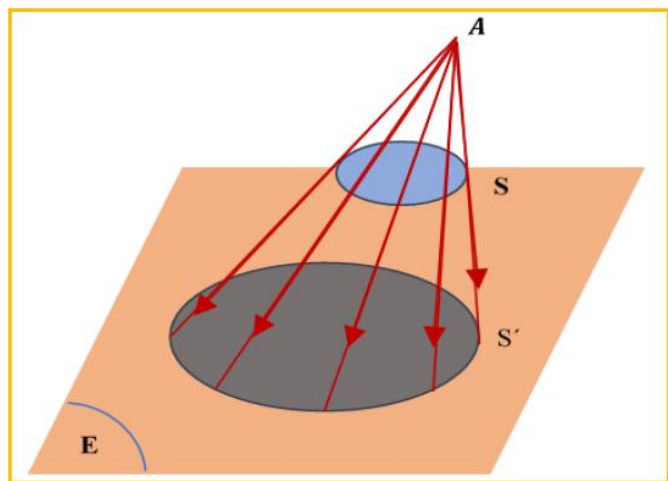

ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΦΩΤΟΣ

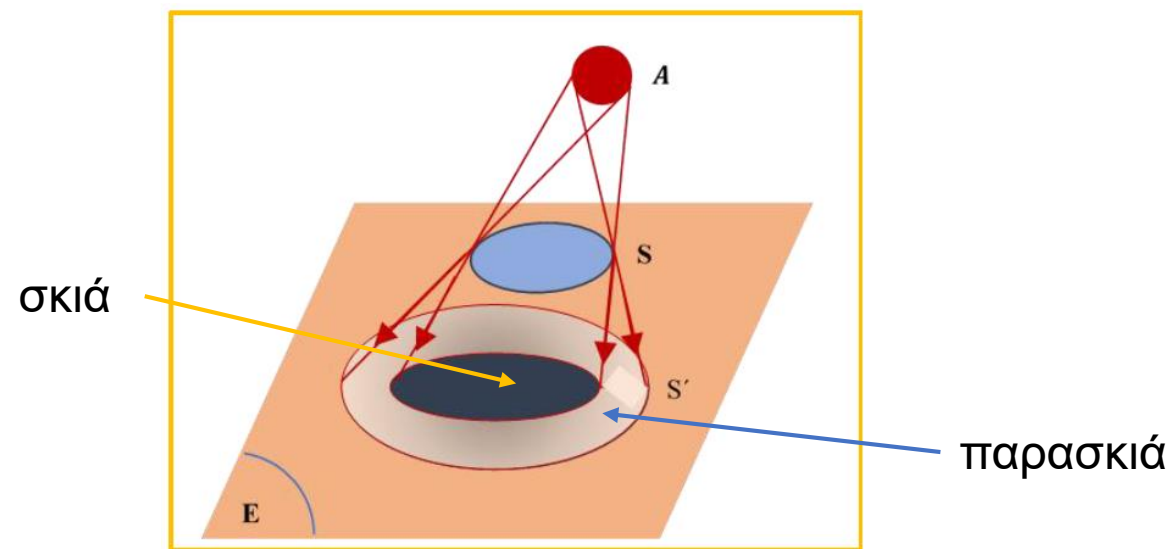

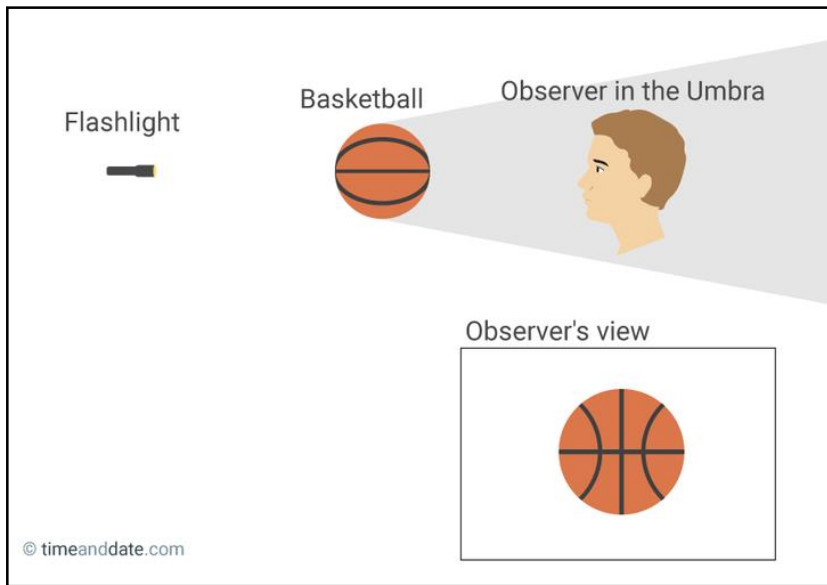
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΚΙΑΣ

σημειακή φωτεινή πηγή → σκιά

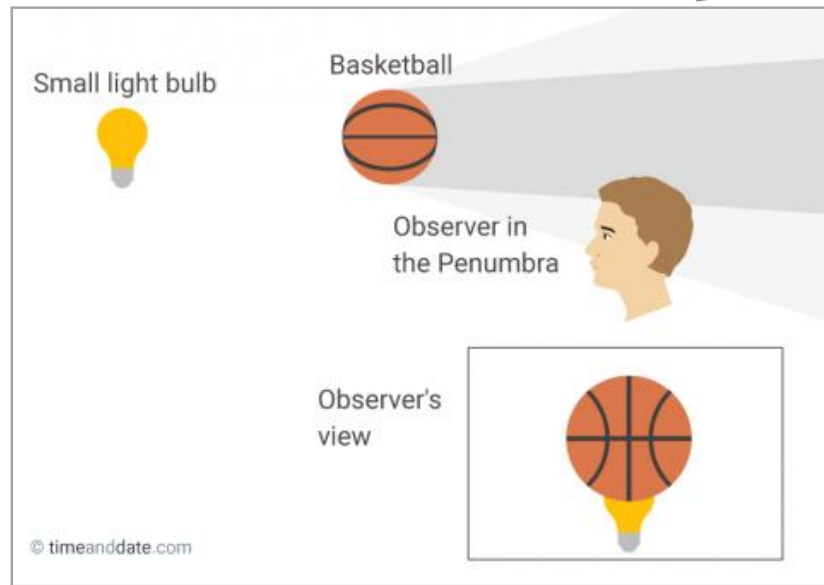

μη-σημειακή φωτεινή πηγή

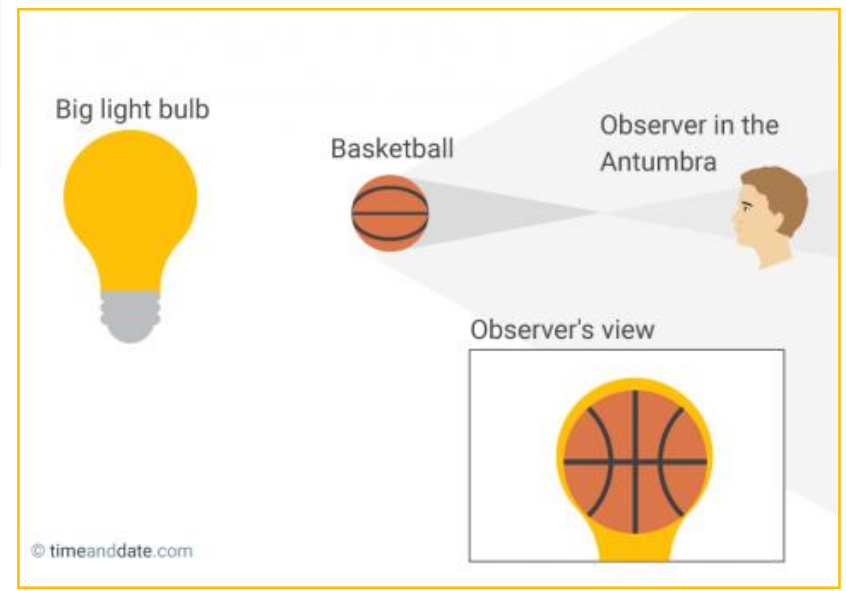

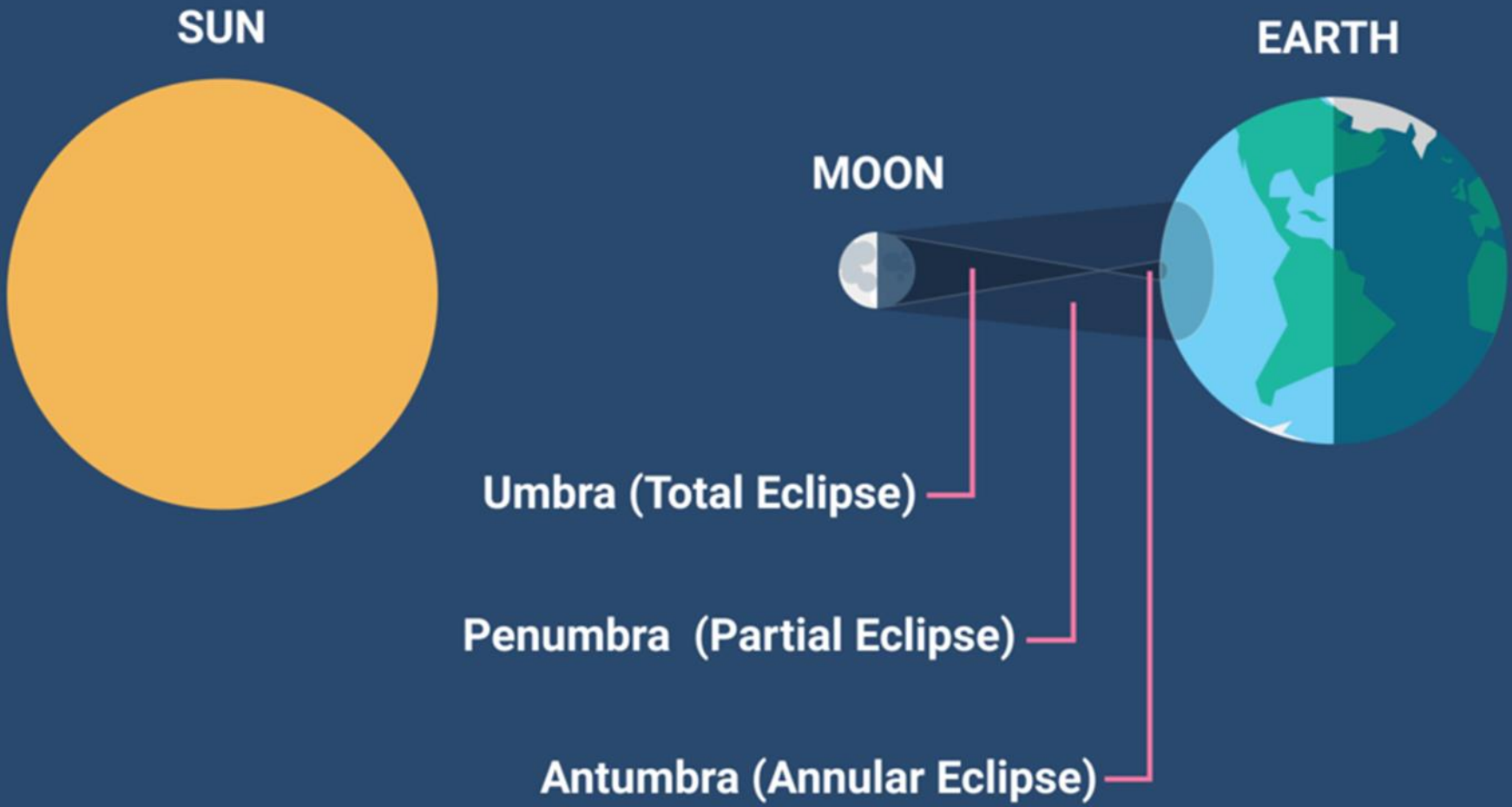

σημειακή φωτεινή πηγή → σκιά

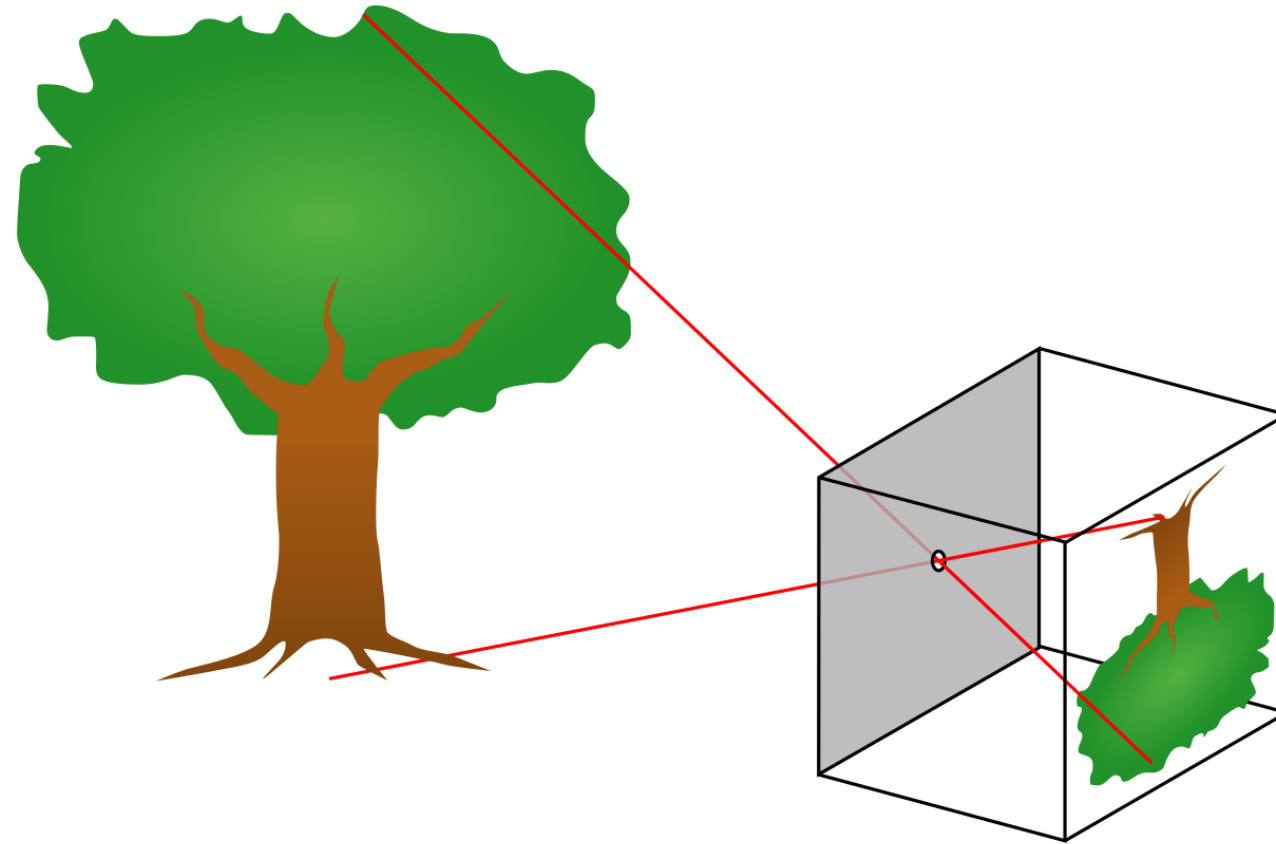
μη-σημειακή φωτεινή πηγή

ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΦΩΤΟΣ : ΚΑΜΕΡΑ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΗΣ ΟΠΗΣ (PINHOLE CAMERA)

By en>User:DrBob (original); en>User:Pbroks13 (redraw) -
<http://commons.wikimedia.org/wiki/Image:Pinhole-camera.png>, Public Domain,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4099853>